

УДК: 343.8

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2021-76-3-126-134>

Пилипенко Дмитро Олексійович,
кандидат юридичних наук
(Донецький державний університет
внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

СУБ'ЄКТНИЙ ФАКТОР КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено визначенню суб'єктів формування та реалізації кримінально-виконавчої політики України. Зосереджено увагу на суб'єктній складовій національної кримінально-виконавчої політики України. Проаналізовано теоретичні позиції щодо визначення суб'єктів як формування, так і реалізації вказаного різновиду внутрішньодержавної політики. Зазначено положення вітчизняного законодавства щодо визначення суб'єктів кримінально-виконавчої політики, функцією яких є як формування, так і реалізація кримінально-виконавчої політики. Розглянуто нормативну специфіку регламентації діяльності цих суб'єктів у напрямі формування та реалізації зазначеного різновиду внутрішньодержавної політики. Проаналізовано правовий статус та особливості нормативного регулювання специфіки діяльності державних органів та громадських, релігійних організацій і приватних осіб у межах формування та реалізації кримінально-виконавчої політики. У статті висловлено авторську позицію щодо визначення переліку та специфіки діяльності суб'єктів формування і реалізації кримінально-виконавчої політики України з урахуванням правового статусу та юридичної належності.

Ключові слова: кримінально-виконавча політика; суб'єкти кримінально-виконавчої політики; формування політики; реалізація політики; багатовекторність кримінально-виконавчої політики.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку суспільства зумовлює подальші якісні перетворення у внутрішній політиці нашої держави. Цей процес є актуальним і для сфери протидії злочинності в національній правовій системі. Відповідні вдосконалення та оптимізація відбувається як у кримінально-правовій, кримінально-процесуальній, так і кримінально-виконавчій сферах. Кримінально-виконавча сфера зазнає суттєвих зрушень у визначенні окремих категорій та їхньому змістовному наповненні. Однією з таких категорій є визначення суб'єктів кримінально-виконавчої політики. Цей елемент сучасної кримінально-виконавчої дійсності є теоретичним питанням, вирішення якого вимагає з'ясування насамперед нормативної специфіки врегулювання їхньої діяльності з відокремленням ключових напрямів цього процесу. Враховуючи цей фактор, а також багатоаспектність поняття «кримінально-виконавча політика» серед науковців немає єдності щодо визначення переліку осіб, які формують та реалізують кримінально-виконавчу політику.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання, пов'язані з визначенням суб'єктів кримінально-виконавчої політики, досліджувалися такими науковцями, як Є. Ю. Бараш, І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, О. Г. Колб,

В. В. Кондратішина, В. Я. Конопельський, О. М. Литвинов, А. Х. Степанюк, В. М. Трубников, П. Л. Фріс, В. В. Шаблистий, М. М. Яцишин та ін.

Метою статті є визначення суб'єктів формування та реалізації кримінально-виконавчої політики України з урахуванням наявних теоретичних концепцій з цього питання. Зазначене здійснюється для вироблення сталої теоретичної позиції щодо єдиного розуміння поняття суб'єктів указанного різновиду внутрішньодержавної політики України.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняні та іноземні науковці не знаходять порозуміння щодо єдиного та однозначного тлумачення суб'єктів формування та реалізації кримінально-виконавчої політики. Причиною цього, по-перше, є розуміння безпосередньо сутності терміна «політика» без екстраполяції на кримінально-виконавчу її складову, по-друге, багатоконпонентність такого явища, як політика вже з урахуванням специфіки сфери її реалізації, а саме кримінально-виконавчої сфери держави. Попри це, питання визначення суб'єктів кримінально-виконавчої політики потребує коректного врегулювання з метою однозначного сприйняття їхньої кількісної та якісної характеристики.

У політології суб'єкт політики визначається як дійова особа, соціальна група чи організація, які, маючи певні інтереси, використовуючи певні засоби, проявляють себе у сфері політики [1]. Суб'єкт політики також характеризується як носій предметно-практичної діяльності, що спричиняє певні зміни в політичних відносинах суспільства; особа, організація або соціальна група, які усвідомлюють цілі та завдання політичної діяльності, відносно самостійно беруть участь у політичному житті [2, с. 4]. У межах кримінально-виконавчого права зазначене питання досліджує Ю. В. Кернякевич-Танасійчук, яка наголошує, що залежно від ролі в механізмі розроблення та реалізації кримінально-виконавчої політики всіх її суб'єктів можна поділити на суб'єктів формування кримінально-виконавчої політики та суб'єктів її реалізації [3, с. 44]. За подібною схемою розподілу ключових напрямів діяльності здійснюється розподіл суб'єктів кримінально-виконавчої політики в наукових доробках вітчизняних науковців. Так, А. Х. Степанюк суб'єктом формування кримінально-виконавчої політики вважає Верховну Раду України (далі – ВРУ), а до суб'єкта реалізації цієї політики відносить Державний департамент України з питань виконання покарань (далі – ДДУПВП) [4, с. 5]. Аналогічної думки й О. Г. Кальман, який зазначає, що кримінально-виконавча політика України формується законодавчою гілкою влади, а реалізується в законодавстві, що регулює діяльність органів і установ виконання покарань та в діяльності відповідних органів і установ [5, с. 8]. В. М. Трубников, В. П. Філонов, А. І. Фролов стверджують, що суб'єктами формування та розвитку політики у сфері виконання покарань є ВРУ, Президент України, громадські організації. Автори вважають, що цей різновид внутрішньодержавної політики реалізується в різних формах та насамперед у нормах кримінально-виконавчого законодавства, а також у рішеннях Уряду України, пов'язаних з питанням відбування кримінальних покарань. Також цю політику реалізують силові структури держави (Збройні сили України, Міністерство внутрішніх справ, спецпідрозділи та ін.), громадські організації [6, с. 20]. Автори підручника «Кримінально-виконавче право України» за загальною редакцією О. М. Литвинова та А. Х. Степанюка вказують, що суб'єктами формування та розвитку кримінально-виконавчої політики є Президент України, Кабінет Міністрів України (далі – КМУ) та ВРУ [7, с. 26]. До суб'єктів реалізації цієї політики автори відносять Державну пенітенціарну службу України (далі – ДПтСУ) (правонаступник ДДУПВП) та громадські організації [7, с. 28]. В. І. Олефір, О. Г. Колб, Н. З. Рогатинська, В. Є. Ткачук, С. В. Банах зауважують, що до суб'єктів формування та розвитку державної політики у сфері виконання та відбування кримінальних покарань належать: Президент України, ВРУ, КМУ, Державна кримінально-виконавча служба України, Державна пенітенціарна служба України [8, с. 76].

На нашу думку, формування та реалізація як ключові напрями у здійсненні кримінально-виконавчої політики є складовими елементами фактично одного змістовного та багатоаспектного процесу, який здійснюється у внутрішньодержавній сфері нашої держави. Ці елементи невід’ємно пов’язані, враховуючи суб’єктів кримінально-виконавчої політики та особливості їхньої діяльності, що провадиться ними, тому проводити межу розподілу між формуванням кримінально-виконавчої політики та її реалізацією є штучною спробою розділити єдиний механізм внутрішньодержавної політики, яка реалізується у сфері виконання кримінальних покарань. Цю позицію буде обґрунтовано далі під час визначення суб’єктів кримінально-виконавчої політики.

Зважаючи на вказані складові, які, на наш погляд, слід враховувати під час визначення переліку суб’єктів формування та реалізації (здійснення) кримінально-виконавчої політики, доцільно зазначити власну думку щодо складу групи суб’єктів, які здійснюють цей різновид внутрішньодержавної політики нашої держави.

Перш за все формування та реалізація кримінально-виконавчої політики нашої держави здійснюється Верховною Радою України. Цей орган законодавчої юрисдикції ухвалює закони та визначає засади внутрішньої та зовнішньої політики. Ухвалені законодавчі акти у кримінально-виконавчій сфері є ключовими засадами внутрішньодержавної політики та мають визначальний вплив на всю систему виконання кримінальних покарань. Прикладами прийняття ВРУ подібних нормативних актів є Закон України «Про амністію» від 05.07.2001 р. № 2593-III; Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV; Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23.06.2005 р. № 2713-IV; Закон України «Про пробацію» від 05.02.2015 р. № 160-VIII та ін. Слід зазначити, що ці нормативно-правові акти містять як ключові положення щодо формування кримінально-виконавчої політики, так і норми, які є елементами прикладної конструкції з реалізації цієї політики, оскільки механізм, наявний у вказаних законодавчих актах, передбачає безпосередню його реалізацію.

Наступним суб’єктом внутрішньодержавної політики, який бере участь у формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики, є Президент України. Насамперед Президент України є главою держави і виступає від її імені. Також Президент України є гарантом додержання Конституції України, прав і свобод людини та громадянина. Президент підписує Закони України, прийняті ВРУ, та користується правом вето. Ухвалені Президентом нормативно-правові акти визначають та формують чинну кримінально-виконавчу політику нашої держави. Серед документів є: Указ Президента України «Про Концепцію реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» від 25.04.2008 р. № 401/2008; Указ Президента України «Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні» від 24.05.2011 р. № 597/2011; Указ Президента України «Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» від 08.11.2012 р. № 631/2012; Указ Президента України «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки» від 20.05.2015 р. № 276/2015 та ін. Проте Президент України виконує і функцію щодо реалізації кримінально-виконавчої політики. Як приклад можна навести Указ Президента України «Про Положення про порядок здійснення помилування» від 21.04.2015 р. № 223/2015. Фактично в назві нормативно-правового акту йдеться про визначення Президентом України конкретизованого порядку здійснення помилування, тобто фактичне визначення одного з механізмів реалізації кримінально-виконавчої політики України. Отже, за таких умов Президент України однаково бере участь як у формуванні кримінально-виконавчої політики, так і в її реалізації.

Наступним суб’єктом, який, на нашу думку, формує та реалізує кримінально-виконавчу політику, є Конституційний Суд України (далі – КСУ). КСУ вирішує питання про відповідність Конституції України законів України та в передбачених Конституцією

випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України (ст. 147 Конституції України). Повноваження КСУ відображаються у відповідних рішеннях цього органу конституційної юрисдикції, які, у свою чергу, є частиною механізму формування та реалізації вітчизняної кримінально-виконавчої політики. Наприклад, рішення КСУ у справі за конституційним поданням Верховного Суду України (далі – ВСУ) та за конституційним зверненням громадянина Савчука Миколи Миколайовича про офіційне тлумачення положень КК України 1960 року зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального та Виправно-трудоного кодексів України» від 22 лютого 2000 року № 1483-III, щодо їх дії в часі у взаємозв'язку із положеннями статті 8, частини першої статті 58, пункту 22 частини першої статті 92, частини другої статті 152, пункту 1 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України, статті 73 Закону України «Про Конституційний Суд України», частини другої статті 4, частин першої, третьої, четвертої статті 5, частини третьої статті 74 Кримінального кодексу України 2001 року (справа про заміну смертної кари довічним позбавленням волі) [9]. У цьому рішенні КСУ зазначено офіційне тлумачення окремих положень чинного на той час законодавства, зокрема кримінального та кримінально-виконавчого. До того ж КСУ вказує, що окремі положення законодавства треба розуміти як такі, що пом'якшують кримінальну відповідальність особи та мають зворотню дію в часі, тобто поширюються на осіб, які вчинили особливо тяжкі злочини, передбачені Кримінальним кодексом України 1960 року, до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Кримінального, Кримінально-процесуального та Виправно-трудоного кодексів України», у тому числі й на осіб, засуджених до смертної кари, вироки щодо яких на час набрання чинності цим законом не було виконано [9]. Як приклад також можна навести рішення КСУ у справі за конституційним поданням ВСУ щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 КК України (справа про призначення судом більш м'якого покарання). Відповідно до результативної частини цього рішення положення частини першої статті 69 КК України в частині, яка унеможливує призначення особам, які вчинили злочини невеликої тяжкості, більш м'якого покарання, ніж передбачено законом – визнано таким, що не відповідає Конституції України [10]. Наведені приклади ухвалених КСУ рішень цілком узгоджуються з принципами гуманістичної парадигми формування, розвитку та реалізації вітчизняної кримінально-виконавчої політики.

Державним органом, який також бере участь у формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики нашої держави, є Кабінет Міністрів України. Ключовими завданнями КМУ як вищого органу в системі органів виконавчої влади є здійснення зовнішньої та внутрішньої політики держави, зокрема кримінально-виконавчої політики, вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина, розробка і виконання загальнодержавних програм, спрямування та координація роботи міністерств, інших органів виконавчої влади, здійснення контролю за їх діяльністю тощо. Цим вищим органом у системі органів виконавчої влади також прийнято низку нормативно-правових актів, що містять положення щодо формування і реалізації кримінально-виконавчої політики нашої держави, зокрема: Постанову КМУ «Про Програму приведення умов тримання засуджених, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, а також осіб, що тримаються у слідчих ізоляторах і лікувально-трудовах профілакторіях, у відповідність з міжнародними стандартами» від 26.01.1994 р. № 31; Постанову КМУ «Про затвердження Положення про Державний департамент України з питань виконання покарань» від 10.06.2009 р. № 587; розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реформування (розвитку) пенітенціарної системи України» від 13.09.2017 р. № 654-р.; Постанову КМУ «Про затвердження Порядку відшкодування вартості витрат на утримання засуджених в установах виконання покарань» від 14.02.2017 р. № 80; Постанову КМУ «Про затвердження Порядку організації здобуття

повної загальної середньої освіти засудженими до позбавлення волі на певний строк або довічного позбавлення волі, а також неповнолітніми особами, взятими під варту» від 25.06.2020 р. № 526. Ураховуючи зміст зазначених кримінально-правових актів, нормотворча діяльність вищого органу в системі органів виконавчої влади здійснюється в межах як формування, так і реалізації кримінально-виконавчої політики.

Окремим суб'єктом формування кримінально-виконавчої політики є Міністерство юстиції України (далі – Мін'юст). Відповідно до Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого Постановою КМУ від 2 липня 2014 р. № 228, Мін'юст є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Згідно з цим положенням Мін'юст формує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб). Цей напрям діяльності Мін'юсту виявляється в діяльності державної виконавчої служби, кримінально-виконавчої служби тощо. Дуалістична форма діяльності Мін'юсту в межах внутрішньодержавної політики у сфері виконання кримінальних покарань, а саме у сфері формування цієї політики та її реалізації, відображається в низці нормативних актів, прийнятих цим органом виконавчої влади, серед яких: наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку здійснення заходів щодо забезпечення безпеки осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах» від 25.04.2017 р. № 1408/5; наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет» від 19.10.2017 р. № 3233/5; наказ Мін'юсту «Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань» від 28.08.2018 р. № 2823/5; наказ Мін'юсту «Про затвердження Положення про експертно-перевірну комісію галузевого державного архіву Міністерства юстиції України у сфері виконання кримінальних покарань та пробації» від 10.05.2019 р. № 1419/5 та ін.

Далі слід виокремити Державну кримінально-виконавчу службу України (далі – ДКВС України). Відповідно до Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23.06.2005 р. № 2713-IV завданням ДКВС України є здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Специфіка діяльності ДКВС України цілком узгоджується з діяльністю зазначених вище органів щодо формування та реалізації внутрішньодержавної кримінально-виконавчої політики. Це також додатково визначено змістом прийнятих або укладених ДКВС України нормативних документів, а саме: спільний наказ Департаменту з питань виконання кримінальних покарань та Державної установи «Центр охорони здоров'я ДКВС України» «Про затвердження Плану протиепідемічних заходів щодо запобігання занесенню і поширенню в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України гострої респіраторної хвороби, спричиненої новим коронавірусом, на 2020 рік» від 12.03.2020 р. № 57-ОД/8/ОД-20; угода між Державним департаментом України з питань виконання покарань та Адміністрацією тюрем і пробації Швеції про співробітництво у процесі приведення кримінально-виконавчої системи України у відповідність до європейських стандартів від 20.07.2005 р. № 752_021; договір між ДДУПВП та Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва за проектом «Жінки та матері з дітьми у в'язницях» (етап I з 1 червня 2006 року по 30 червня 2008 року) від 18.12.2007 р. № 756_031.

Суб'єктом формування та реалізації кримінально-виконавчої політики також є науковці, які досліджують питання у сфері протидії та боротьби зі злочинністю взагалі та кримінально-виконавчої політики зокрема. Важливість участі цих суб'єктів у формуванні кримінально-виконавчої політики важко переоцінити, адже вироблені ними наукові доктрини, методики, концепції тощо є теоретичною базою подальшого розвитку, удосконалення, оптимізації вітчизняної кримінально-виконавчої політики та її ефективної реалізації. Хоча представники вітчизняного наукового середовища позбавлені можливості безпосередньо реалізувати цей різновид внутрішньодержавної політики внаслідок відсутності в них відповідних повноважень, проте їхня участь у багатовекторній

діяльності щодо формування та реалізації кримінально-виконавчої політики є визначальною.

Окремо слід звернути увагу на участь громадськості у формуванні та реалізації вітчизняної кримінально-виконавчої політики. Варто зазначити, що участь громадян у формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики не здійснюється ними одноособово та безпосередньо, а відбувається шляхом їхньої особистої участі в роботі відповідних громадських установ, організацій тощо. Так, згідно з наказом Мін'юсту «Про затвердження Положення про Громадську раду при Міністерстві юстиції України» від 12.05.2021 р. № 1660/5 Громадська рада при Міністерстві юстиції України (далі – Громадська рада) є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. Також доцільно наголосити на участі громадськості як спостережних комісій у формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики. Відповідно до ч. 2 ст. 25 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) основною функцією спостережних комісій є громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань у виправних колоніях, арештних домах, виправних центрах та слідчих ізоляторах. Також згідно з п. 8 ч. 6 Положення про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах, затвердженого Постановою КМУ від 01.04.2004 р. № 429, спостережні комісії мають право вносити на розгляд органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пропозиції щодо вдосконалення діяльності органів та установ виконання покарань з питань дотримання прав людини, захисту основних свобод і законних інтересів засуджених осіб; удосконалення процесу підготовки до звільнення засуджених осіб та ін. У свою чергу, піклувальні ради при спеціальних виховних установах, відповідно до визначених законом повноважень, забезпечують розробку та здійснення у виховних колоніях заходів, спрямованих на поліпшення становища засуджених, формування здорового способу життя; подають пропозиції до проєктів регіональних (місцевих) програм підтримки діяльності виховних колоній та ін. Доцільно згадати про батьківські комітети при виховних колоніях, діяльність яких регламентована Типовим положенням про батьківський комітет при виховній колонії, затвердженим наказом Мін'юсту від 09.01.2013 р. № 65/5. Діяльність подібних комітетів нормативно зосереджена як на формуванні, так і на реалізації кримінально-виконавчої політики. Відповідно до повноважень зазначених комітетів, вони реалізують такі напрями діяльності: надання допомоги адміністрації виховної колонії у питаннях взаємодії із сім'ями засуджених для закріплення результатів їх виправлення; здійснення громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів засуджених; інформування суспільства про діяльність виховної колонії, актуальні питання, що потребують вирішення спільно з державними установами та громадськими організаціями.

Суб'єктом, який також бере участь у формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики, є релігійні організації. Цей різновид організацій слід проаналізувати окремо від громадських організацій, оскільки за специфікою діяльності вони суттєво відрізняються між собою. Це додатково підтверджується положенням Закону України «Про громадські об'єднання», відповідно до якого сфера дії цього нормативно-правового акта не поширюється на суспільні відносини у сфері утворення, реєстрації, діяльності та припинення, зокрема релігійних організацій. Згідно зі ст. 7 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються із зазначених вище релігійних організацій. Релігійні організації в Україні утворюються з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і поширювати віру. Указаний різновид організацій забезпечує реалізацію особами, які відбувають кримінальні покарання, конституційного права на свободу світогляду і віросповідання (ст. 35 Конституції України). Це положення

відображено у КВК України (ст.ст. 8, 128, 128-1). Утілення зазначеного права є невід'ємною частиною сучасного уявлення про формування та реалізацію кримінально-виконавчої політики. Підтвердженням цього є активне залучення релігійних організацій до такого процесу. Так, 29.05.2012 р. у ВРУ було проведено круглий стіл «Участь релігійних організацій у формуванні законодавчих ініціатив у сфері пенітенціарної політики». До участі в ньому, окрім представників державних і правоохоронних органів, були залучені члени Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій, а також священнослужителі, що проводять виховну роботу з ув'язненими у виправних колоніях. Під час заходу президент Асоціації українських правників Василь Костицький зауважив, що проведення такого круглого столу є фактично демонстрацією політичної волі парламенту підтримати представників церкви в їхньому прагненні взяти активну участь у напрацюванні законодавчих ініціатив у сфері пенітенціарної політики. За результатами вказаного круглого столу учасниками ухвалено резолюцію, у якій вони звертаються до Президента України, Прем'єр-міністра та Верховної Ради з пропозицією започаткувати процес громадського обговорення та формулювання основних напрямків сучасної пенітенціарної політики України, що стане основою формування відповідної законодавчої бази. Одним з таких ключових напрямів є розробка концепції релігійної опіки для осіб, позбавлених волі, та долучення до цього процесу представників усіх релігійних конфесій України [11].

У межах досліджуваного питання варто висловити думку щодо віднесення деякими науковцями ВСУ до суб'єктів формування кримінально-виконавчої політики [3, с. 44]. На наш погляд, цей орган судової юрисдикції не належить до вказаної категорії суб'єктів та його сфера діяльності може лише опосередковано стосуватися окремих аспектів реалізації кримінально-виконавчої політики в конкретних правовідносинах, щодо яких ВСУ приймає рішення. Крім повноважень ВСУ як вищого суду в системі судів загальної юрисдикції, цей судовий орган також забезпечує сталість та єдність судової практики в порядку та спосіб, визначені законом (глава 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»). Зазначене функціональне спрямування діяльності ВСУ, імовірно, не варто сприймати як суб'єкт формування кримінально-виконавчої політики нашої держави.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зауважити, що суб'єкти кримінально-виконавчої політики фактично утворюють єдину групу юридичних та фізичних осіб, які комплексно здійснюють формування та реалізацію цього напрямку внутрішньої політики нашої держави. Комплексний підхід до розгляду основних напрямків діяльності вказаних суб'єктів у межах національної кримінально-виконавчої політики свідчить про наявність у їхній діяльності як елементів формування, так і реалізації цієї політики. До того ж поділ суб'єктів на окремі групи з визначенням конкретизованого, єдиного вектора діяльності, тобто формування або реалізації кримінально-виконавчої політики, призводить до спрощеного та, відповідно, некоректного сприйняття сутності їхньої діяльності. Ураховуючи це, суб'єкти формування та реалізації вітчизняної кримінально-виконавчої політики становлять єдину групу, до якої належать ВРУ, Президент України, КСУ, КМУ, Мін'юст, ДКВС України, громадські організації, релігійні організації та науковці.

Список використаних джерел

1. Політологія : курс лекцій. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-6663.html> (дата звернення: 10.05.2021).
2. Краснякова А. О. Політична суб'єктність: умови становлення та ознаки розвитку. URL: https://lib.iitta.gov.ua/9168/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%A3%D0%BA%D1%80_2.pdf (дата звернення: 10.05.2021).
3. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Кримінально-виконавча політика України : дис. ... д-ра юрид. наук. Івано-Франківськ, 2019. 535 с.

4. Голина В. В. Кримінально-виконавче право України : підручник. Харків : Право, 2011. 328 с.
5. Кальман О. Г. Проблеми кримінально-виконавчого права : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2012. 336 с.
6. Трубников В. М. Уголовно-исполнительное право Украины : учебник. Донецк, 1999. 639 с.
7. Литвинов О. М. Кримінально-виконавче право України. Київ : Дакор, 2015. 632 с.
8. Олефір В. І. Кримінально-виконавче право України : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 260 с.
9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України та за конституційним зверненням громадянина Савчука Миколи Миколайовича про офіційне тлумачення положень Кримінального кодексу України 1960 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-11/card2#Card> (дата звернення: 11.05.2021).
10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text> (дата звернення: 11.05.2021).
11. Пенітенціарне душпастирство УГКЦ. URL: https://prison-pastoral.blogspot.com/2012/05/blog-post_6124.html (дата звернення: 11.05.2021).

References

1. Politolohiia : kurs lektsii [Political science : a course of lectures]. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-6663.html> (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
2. Krasniakova, A. O. Politychna subiektivist: umovy stanovlennia ta oznaky rozvytku [Political subjectivity: conditions of formation and signs of development]. URL: https://lib.iitta.gov.ua/9168/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%A3%D0%BA%D1%80_2.pdf (data zvernennia: 10.05.2021) [in Ukrainian].
3. Kernalievych-Tanasiichuk, Yu. V. (2019). Kryminalno-vykonavcha polityka Ukrainy : dys. ... d-ra yuryd. nauk [Criminal-executive policy of Ukraine]. Ivano-Frankivsk. 535 s. [in Ukrainian].
4. Holina, V. V. (2011). Kryminalno-vykonavche pravo Ukrainy : pidruchnyk [Criminal executive law of Ukraine : textbook]. Kharkiv : Pravo. 328 s. [in Ukrainian].
5. Kalman, O. H. (2012). Problemy kryminalno-vykonavchoho prava : navchalnyi posibnyk [Problems of Criminal executive law : tutorial]. Chernihiv : PAT «PVK «Desna». 336 s. [in Ukrainian].
6. Trubnikov, V. M. (1999). Ugolovno-ispolnitel'noe pravo Ukrainy : uchebnyk [Criminal executive law of Ukraine : textbook]. Doneck. 639 s. [in Russian].
7. Lytvynov, O. M. (2015). Kryminalno-vykonavche pravo Ukrainy [Criminal executive law of Ukraine]. Kyiv : Dakor. 632 s. [in Ukrainian].
8. Olefir, V. I. (2016). Kryminalno-vykonavche pravo Ukrainy : navchalnyi posibnyk [Criminal executive law of Ukraine : tutorial]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. 260 s. [in Ukrainian].
9. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Verkhovnoho Sudu Ukrainy ta za konstytutsiinym zvernenniam hromadianyna Savchuka Mykoly Mykolaiovycha pro ofitsiine tлумachennia polozhen Kryminalnoho kodeksu Ukrainy 1960 roku [Decision of the Constitutional Court of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-11/card2#Card> (data zvernennia: 11.05.2021) [in Ukrainian].
10. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Verkhovnoho Sudu Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) polozhen statii 69 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro pryznachennia sudom bilsh miakoho pokarannia) [Decision of the Constitutional Court of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text> (data zvernennia: 11.05.2021) [in Ukrainian].

11. Penitentsiarne dushpastyrstvo UHKTs [Penitentiary Pastoration of the UGCC]. URL: https://prison-pastoral.blogspot.com/2012/05/blog-post_6124.html (data zvernennia: 11.05.2021) [in Ukrainian].

Pylypenko Dmytro,

PhD in Law

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1299-6178>

SUBJECT FACTOR OF CRIMINAL EXECUTIVE POLICY OF UKRAINE

The article is devoted to the definition of the subjects of formation and implementation of the criminal-executive policy of Ukraine. The article presents the views and positions of domestic scientists on this issue. The article focuses on the subjective component of the national penitentiary policy of Ukraine. Theoretical positions on the definition of subjects of both the formation and implementation of this type of domestic policy are analyzed. The provisions of the domestic legislation on the definition of the subjects of criminal-executive policy on which both the function of formation and implementation of the specified policy is assigned are determined. The normative specifics of regulation of activity of these subjects in the direction of formation and realization of the specified kind of internal state policy are considered. The article expresses the author's position on the specifics of the activities of each of the subjects of formation and implementation of criminal enforcement policy. The legal status and peculiarities of normative regulation of specifics of activity of both state bodies and public, religious organizations, and private persons within the limits of formation and realization of criminal-executive policy are analyzed. Emphasis is placed on the importance of the perception of the subjects of this type of domestic policy only in the complex, taking into account the key and integral elements. These elements include both the category of «formation» and «implementation» of penitentiary policy. These entities are the only group that carries out comprehensive activities within the domestic penitentiary policy and these activities take into account both aspects of the formation and implementation of this policy. The article expresses the author's position on determining the list of subjects of formation and implementation of the criminal-executive policy of Ukraine, taking into account the legal status, legal affiliation and specifics of the activity.

Key words: penitentiary policy; subjects of penitentiary policy; policy formation; policy implementation; multi-vector penitentiary policy.

Надіслано до редколегії 14.06.2021
Рекомендовано до публікації 21.06.2021